

Izjaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2637 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2637 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIX Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1923, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., TOREK, 8. APRILA (APRIL 8), 1947 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 69 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Britske okupacijske sile zatirajo slovenske demonstracije na Koroškem

Kardelj zahteva vojno odškodnino \$150,000,-000 od Avstrije. Diskuzije o mejah Nemčije na konferenci zunanjih ministrov v Moskvi

Moskva, 7. apr.—Edvard Kardelj, podpredsednik jugoslovanske vlade in načelnik jugoslovanske delegacije v Moskvi, je dejal, da britske okupacijske sile na Koroškem zatirajo demonstracije Slovencev, ki hočejo priti pod Jugoslavijo. Zahteval je priključitev Koroške k Jugoslaviji in vojno odškodnino \$150,000,000 od Avstrije kot povračilo za škodo, katere so povzročile avstrijske čete, ki so se borile na strani Hitlerjevih armad, v Jugoslaviji.

Kardelj je že na konferenci namestnikov zunanjih ministrov štirih velesil, ki se je vršila v Londonu, zahteval, da mora Jugoslavija dobiti ozemlje južne Koroške v obsegu tisoč kvadratnih milj. Zahtevo je podprl samo Feodor Gušev, namestnik ruskega zunanjega ministra Molotova, namestniki zunanjih ministrov Velike Britanije, Amerike in Francije pa so jo zavrnili.

Kardelj je dejal, da bi 120,000 jugoslovancev in 60,000 Avstrijcev prišlo pod Jugoslavijo, 70,000 jugoslovancev pa bi ostalo pod Avstrijo s priključitvijo slovenske Koroške k Jugoslaviji, zano pa je predlagal izmenjavo prebivalcev, "da se konča več stoletij trajajoča borba v tem delu Evrope."

Zunajni ministri Rusije, Amerike, Velike Britanije in Francije, ki so se sestali na konferenci v Moskvi pred štirimi tedni, se je vedno kavsajo med seboj. Le nekaj sporazumov je bilo doseženih. Ta teden se bodo lotili glavnega spornega vprašanja—odločitve mej bodoče Nemčije.

Vprašanje je, ali naj sedanja meja med Nemčijo in Poljsko ostane trajna ali ne. Doznavajo, da bo ameriški državni tajnik George C. Marshall predlagal preureditev meje. Šlezija, ki je pod Poljsko, in Porurje naj bi prišla pod varstvo Združenih narodov. Sedanja meja med Poljsko in Nemčijo je bila določena na konferenci velike trojice v Potsdamu.

Porurje je v britski okupacijski coni. Francija zahteva odrežanje te industrijske province od Nemčije. Holandija in Belgija tudi zahtevata kose nemškega ozemlja ob meji.

Ta teden se bo pričela razprava na konferenci zunanjih ministrov o ameriskem predlogu glede sklenitve pakta med zavezniki: silami, ki naj bi preprečil

NAMEN TRUMANOVEGA GOVORA PRED VODITELJI DEMOKRATSKE STRANKE

Washington, D. C., 7. apr.—Voditelji republikanske in demokratske stranke soglašajo v tem, da je predsednik Truman v svojem govoru zadnjo soboto razkril, da bo kandidat za predsednika prihodnje leto. Truman je nastopil pred voditelji demokratske stranke na banketu v hotelu Mayflower, ko so se vršile proslave Jeffersonovega dneva.

V svojem govoru je apeliral za vsestransko podporo zunanje politike in obsojil republikance, ki so se izrekli za znižanje federalnega proračuna. Truman je dejal, da bi bilo znižanje naporna ekonomija. Truman je zavračal svojo doktrino, ki je ameriška intervencija v prilogi zaščiti svobodnih ljudstev povod, kadar so v nevarnosti agresije.

Ameriška intervencija je v bistvu raztegnitev Monroejeve doktrine na ves svet, dasi je njen namen le zaščita držav na ameriškem kontinentu, ne pa vme-

Domače vesti

Mati išče sina
Toledo, O.—Johana Štolfa, doma iz Volčjigrada, p. Komen, Slovenija, bi rada izvedela za svojega sina Franka Štolfo, star okrog 48 let in poročen. Pred okrog 20 leti je živel v Philadelphiji. Ako kdo kaj ve o njem, naj piše na naslov: Leo Štolfa, 1613 Lebanon st., Toledo 5, O.

Iz Clevelanda
Cleveland, — Vincent Marold iz Sheffielda, Pa., ki je umrl v Clevelandski kliniki, je bil star 59 let, doma iz Podkota pri St. Rupertu, Dolenjsko, v Ameriki 26 let. V Clevelandu zapušča poročeno hčer, dva sinova v Sheffieldu, enega pa v Milwaukeeju, kakor tudi vnukinjo in več sorodnikov. Pokopan je bil v St. Marysu, Pa.—Po dolgi bolezni je umrla Neža Modic, roj. Pekol, stara 75 let, članica KSKJ. Tukaj zapušča nekaj sorodnikov.—Po daljši bolezni je umrla v bolnišnici Mary Suštarski, roj. Tegelj, stara 66 let, članica SDZ, ABZ in SZZ. Tukaj zapušča poročeno hčer, tri sinove in pet vnukov, v Belle Vernonu, Pa., pa brata Franka.—V bolnišnici Glenville se nahaja Anton Jarc iz Collinwooda.

Nov grob v Barbertonu
Barberton, O.—Dne 1. aprila je umrla Caroline Snyder, roj. Kranc, članica SDZ in samostojnega društva Domovina. Tukaj zapušča moža, sina, očeta in sestro.

Nov grob v Wisconsinu
Sanborn, Wis.—Dne 1. aprila je umrl Anton Osredkar, star 75 let, doma iz St. Jošta nad Vrhnikom, član KSKJ. Prej je živel v Clevelandu, pred 16 leti pa se je z družino preselil semkaj na farmo. Tukaj zapušča ženo, tri sinove, tri hčere, 16 vnukov in brata Johna, v Clevelandu pa dva sinova in dve poročeni hčeri.

Nov grob v Minnesoti
Ely, Minn.—Dne 26. marca je umrla za srčno hibo Marija Gra-

šanje v zadeve evropskih držav. Truman se je postavil za glasnika ameriške civilizacije z atomsko bombo v eni roki in sporedom pravic v drugi roki. Henry Wallace se ni udeležil banketa, kar je značilno. Njegov sedež je zasedel zet Leslie Douglas. Wallace je že večkrat kritiziral Trumanovo politiko trde pesti proti Rusiji.

S stališča praktičnih politikov je strategija demokratske stranke in predsednika Trumana dobra poteza. Truman in njegovi svetovalci so se odločili za ustavitve ekspanzije sovjetske Rusije. Ako bodo uspešni, so pričrčani, da bo demokratska stranka zmagala pri volitvah v novembru prihodnjega leta s Trumanom kot predsedniškim kandidatom.

Truman v svojem govoru ni omenil Rusije, ko je naglašal, da mora Amerika pomagati vsem ljudstvom, katerim preti nevarnost agresije.

De Gaulle govoril v Strasbourgu

Francija naj se nasloni na Ameriko

Strasbourg, Francija, 7. apr.—General Charles de Gaulle je govoril v tem mestu in izkazal čast 6,000 ameriškim vojakom, ki so padli v borbi za osvoboditev Alzacije v vojni z Nemci. Naglasil je, da se mora Francija nasloniti na Ameriko. da bosta lahko skupno nastopili, če bo nova tiranija ogražala svet. Francozi in Američani naj bi se skupno borili za ljudi, ki so svobodni in hočejo ostati svobodni.

General ni v svojem govoru omenil Rusije, toda bilo je očitno, da jo je imel v mislih, ko je omenil novo tiranijo. On je znan kot sovražnik francoskih komunistov, ki so važna politična sila v deželi.

Odkrita je bila plošča v spomin ameriškim vojakom, ki so padli v bitki. Ceremoniji se je udeležil tudi ameriški poslanik Jefferson Caffery. On je došel v Strasbourg iz Pariza. V teku ceremonij so zvonili zvonomi iz stolpa stare katedrale. Glas zvonov se je razlival na drugo stran reke Rene in slišali so ga Nemci.

"Mi jamčimo, da bomo zvesti stvari, za katero smo se borili," je rekel De Gaulle. "Ameriški vojaki, ki so padli, ne bodo nikdar pozabljeni. Francija in Amerika naj se nadalje korakata skupaj in branita svobodo in človeške pravice."

Francoske čete porazile rebele

Pariz, 7. apr.—Francoske čete na otoku Madagaskaru so porazile rebelne domačine v bitki ob železnici, ki spaja vzhodno polovico otoka z zapadno polovico, se glase sem dospela poročila. Francoske čete so zasedle več strateških pozicij ob obali.

hek, vdova po Johnu Grahku, stara 60 let, doma iz Gradaca pri Podzemlju, članica SZZ. Zapušča dva sinova in dve hčeri.

PRITISK ZA RE-ORGANIZIRANJE BRITSKE VLADE

Premier Attlee se bo posvetoval z Bevinom in Morrisonom

DRAMATIČNA PO-TEZA SE OBETA

London, 7. apr.—Poučeni krogi, ki so doslej zanikali govorce glede premešanja delavske vlade, katere predsednik je Clement Attlee, so zdaj priznali, da so voditelji strokovnih unij pojačali pritisk in ponovili zahtevo glede spremembe v kabinetu. Voditelji in rebelni laboriti v delavski stranki se ne strinjajo s politiko, zunanjega ministra Bevin.

Doslej še ni znano, ali se bo Attlee udal pritisku in odstavil Bevin, dasi je očitno, da se bo moral prej ali slej ukloniti volji organiziranih delavcev. Attlee je odpotoval v Chequers na počitnice, kjer bo ostal 12 dni. To je stalna rezidenca britskih premierjev.

Odločitev bo najbrže padla po povratku Bevin v London iz Moskve, kjer je v teku konferenca ministrov štirih velesil. Podpredsednik vlade Herbert Morrison je v južni Franciji. Tja je odpotoval pred nekaj tedni, da si utrdi zdravje. Attlee bo imel posvetovanja z Bevinom in Morrisonom, ko se bosta vrnila v London.

Bevin je voditelj gibanja strokovnih unij, Morrison pa političnega krila delavskega gibanja. Na oba se Attlee naslanja in sta njegova glavna svetovalca.

V Londonu se širijo govorce, da se je Attlee odločil za dramatično potezo—razpis splošnih volitev. Diplomati zunanjih držav v Londonu so vzeli te govorce na znanje in v tem smislu obvestili svoje vlade. Napoved je, da bi delavska stranka izgubila okrog 50 sedežev v parlamentu, če bodo volitve razpisane, kljub temu pa bi obdržala večino sedežev.

Vihar povzročil škodo v Chicagu

Več mest v Michiganu poplavljenih

Chicago, 7. apr.—Silen vihar, ki je divjal v noči od sobote do nedelje, je povzročil ogromno škodo v Chicagu in okolici. Drvel je z brzino 62 milj na uro. Vihar je bil spremljan z deževnimi nalivi. Voda je poplavlila kleti in stotine družin je moralo zapustiti svoje hiše. V teku viharja so padali dimniki in drevesa.

Predmestja na južni strani so bila najbolj prizadeta. Tinley Park je apeliral na Rdeči križ za pomoč pri evakuaciji 20 družin, katerih hiše je zajela voda. Rdeči križ se je odzval in poslal odeje, živila in druge potrebščine prizadetim družinam.

V Robbinsu je moralo 50 družin zapustiti svoje hiše. Dobile so začasno zavetje v poslopju srednje šole. Oaklawn je še pod vodo, kakor tudi Blue Island. Voda je zalila ceste pod mostovi in promet je bil ustavljen več ur. Vihar je bil največji po 53 letih.

Lansing, Mich., 7. apr.—Več mest je poplavljenih kot posledica silnih deževnih nalivov. So di se, da je najmanj 15,000 ljudi brez strehe.

Prizadeta so mesta Flint, Ann Arbor, Grand Rapids, Saline, Frankenmuth, East Lansing, Williamston, Benton Harbor, Owosso, Pontiac, Saginaw, Mount Clemens in več drugih. V Mount Clemensu je okrog 8,000 ljudi izoliranih v hišah.

Viharji in deževni nalivi so zajeli tudi Kansas, Iowo, Wisconsin, Nebraska, Oklahomo, Indiano, Pennsylvanijo in New York. Najmanj 25 ljudi je izgubilo življenje.

Konservativci zmagali na Japonskem

Tokio, 7. apr.—Konservativci so zmagali pri večerajšnjih volitvah na Japonskem. Dobili so večino glasov pri volitvah poročilih, ki so bila doslej objavljena. Kandidati za guvernerje, župane in druge uradnike na listi konservativne stranke so triumfirali. V osmih distriktih, v katerih niso kandidati dobili zadostne večine, se bodo vršile nove volitve. Pri volitvah so zmagali trije socialisti in dva liberalca. V Tokiju se je udeležilo volitev 61 odstotkov volilnih upravičencev.

Ceški konzul v Parizu umorjen

Pariz, 7. apr.—Čehoslovski konzul Gejza Rac je bil umorjen. Njegovo truplo so našli ob vznožju stopnic pri Palais Chailotu v bližini Eiffelovega stolpa. Policija še ni našla morilcev.

RUSKI PROTEST PROTI AMERIŠKI INTERVENCIJI NA KITAJSKEM

London, 7. apr.—Ruska časniška agentura Tass poroča, da je ruski zunanj minister V. M. Molotov protestiral proti ameriški intervenciji na Kitajskem v prilogi vladi generalisima Čianga Kaišeka. Opozoril je ameriškega državnega tajnika Marshalla, da udeležitev zunanjih čet v civilni vojni na Kitajskem je podžiga to vojno.

Izjava Molotova je v pismu, katero je bilo dostavljeno Marshallu in pravkar objavljeno v Londonu. Obs. Molotov in Marshall, ki sta v Moskvi na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil, sta se izrekla za izmenjavo spisanih informacij o kritični situaciji na Kitajskem. Čete Kaišekove vlade so zavojevale v bitkah s kitajskimi komunističnimi silami.

Molotov je naglasil v pismu, "da sta se Rusija in Amerika

PREIZKUŠNJA MOČI MED VLADO IN LEWISOM

Izgleda, da se rudarji ne bodo vrnili na delo

REVIZIJA VARNOSTNIH ZAKONOV

Washington, D. C., 7. apr.—Nadaljnja preizkušnja moči med Johnom L. Lewisom, predsednikom rudarske unije UMWA, in federalno vlado se je pričela danes. Lewis še ni pozval okrog 400,000 rudarjev na polju mehkega premoga, naj se vrnejo na delo. Lewis je ustavil delo v premogovnikih za šest dni v znak žalovanja za 111 rudarji, ki so bili ubiti 25. marca v eksploziji, ki se je pripetila v premogovniku Centralia Coal Co. v Illinoisu.

Lewis je obvestil vlado, da rudarji ne bodo šli v noben premogovnik, dokler ne bodo federalni nadzorniki ugotovili, da je varen. Mnenje prevladuje, da bodo rudarji sledili Lewisu kot voditelju. Možnost je, da se bo doba žalovanja za ubitimi rudarji podaljšala.

N. H. Collison, ki v imenu federalne vlade in notranjega tajnika Kruga operira premogovnike, je dejal, da bo moral Lewis prevzeti vso odgovornost za posledice, če se rudarji ne bodo vrnili na delo. Obeta se akcija proti Lewisu in rudarski uniji, če bodo rudarji ostali doma.

Krug je zadnji teden odredil zaprtje 518 izmed 2,531 premogovnikov, katere je federalna vlada zasegla v maju lanskega leta, ker je delo v teh nevarno. Svetoval je tudi guvernerjem 15 držav in rudniškim nadzornikom, naj zaprejo vse nevarne premogovnike, zaeno pa je apeliral, naj kooperirajo z njim. Izmed zaprtih premogovnikov jih je 77 v Illinoisu.

Le neznatno število izmed 100,000 rudarjev v West Virginiji se bo morda vrnilo na delo. William Blizzard, predsednik 17. rudarskega distrikta UMWA, je dejal: "Rudarji se ne bodo vrnili na delo. Držali se bodo v pogodbi garantirane jim pravice, kakor tudi moralne pravice v interesu zaščite svojih življenj."

Centralia, Ill., 7. apr.—Senatorji Cordon, O'Mahoney in Dvorshak, ki so zaslišali državne rudniške nadzornike v zvezi z eksplozijo v premogovniku Centralia Coal Co., so se vrnili v Washington. Izjavili so, da bo predlagali revizijo federalnih varnostnih zakonov v svrhu zaščite življenj rudarjev v premogovnikih.

Pod "free enterpriserskim" sistemom je profit prvi, varnost pri delu, posebno v premogovnikih, pa povsem postranska stvar.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLAVILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za Združene države (Ivan Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co., \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inosestvo \$6.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-58 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Nemške reparacije — gordijski voz

Kot je razvidno iz dnevnih poročil, so na moskovski "mirovni" konferenci nemške reparacije najbolj trd oreh. Predstavnikom Amerike, Anglije, Francije in Rusije ne dela nobeno drugo vprašanje toliko preglavic — niti gospodarska spojitve Nemčije, ne njena bodoča vladna forma, niti njene meje ali vprašanje Porurja in Posarja. Ko pišemo te vrstice, skoraj ni izgledov, da bodo znanji ministri presekali ta gordijski voz; toda dokler tega ne store, bo tudi vsak drug sporazum glede Nemčije nemogoč. Ker to vprašanje še tudi ni rešeno v zvezi z avstrijsko mirovno pogodbo, so izglej, da bo moskovska konferenca na vsej črti fiasko. Kdo bo zopet kriv v luči propagande v tej deželi, lahko vsakdo ugane.

Vprašanje reparacij je res zelo kočljivo; bilo bi kočljivo tudi, če bi med Vzhodom in Zapadom ne bilo velikega prepada. Ta prepad pa to vprašanje seveda še pogoršuje. V tem boju glede reparacij sta si najbolj v lasih Amerika in Rusija; nšemu državnemu tajniku Marshallu sekundira Bevin, Molotovu pa Bidault. Marshall in Bevin nastopata enotno tudi skoraj pri vseh drugih sporih vprašanjih, Bidault ima svojo "fronto", ki je pri nekaterih vprašanjih samostojna; pri drugih pa se bolj pogosto spaja z Molotovo kot z Marshall-Bevinovo "fronto". Kakor pač zahtevajo francoski interesi v obeh sedanje vlade in izkušnje iz preteklosti. Moskovska konferenca se od preteklih konferenc torej razlikuje v tem, da Francija enostavno ne sledi Ameriki in Angliji, kot smo bili tega vajeni do danes. Z drugo besedo: konflikt se je frangmentiral na tri dele in ni več prerezan med Vzhodom in Zapadom; razdor glede Nemčije je tudi med zapadnimi silami, kar je skoraj neizbežno.

Iz razumljivih razlogov se Rusija na vsej črti bori za reparacije iz tekoče nemške produkcije, ker je v vojni pač najbolj trpela. Pri tem vprašanju ima na svoji strani tudi Francijo. Ako bi bila Amerika tako razbita kot je Rusija: ako bi bila na primer razbita vsa mesta in vse industrije vzhodno od črte Detroit — (Leningrad) — Tampa, Florida (Kavkaz) in ako bi bila po vrhu uničena tudi naša fitna polja na srednjem zapadu, vsaj do reke Mississippi in še vse Kanas povrhu, potem bi tudi nam predlo po glavi, kako bi dobili čim več reparacij iz tekoče nemške produkcije.

Ako upoštevamo vso ogromno škodo, katero je utrpela Rusija v zadnji vojni, je ruska zahteva za deset milijard dolarjev reparacij v resnici zmerna — komaj ena desetina materialne škode, ki so jo napravili Nemci v Rusiji. Rusija zahteva te reparacije seveda iz tekoče nemške produkcije in skozi daljšo dobo — 10 — 20 let. Pri tem se sklicuje i na tajni jaltski sporazum, katerega je zadnjič objavil Molotov, kakor tudi na potsdamski pakt, ki po ruskem tolmačenju vsebuje tudi jaltski dogovor. Na podlagi tega tajnega dogovora se je velika trojica sporazumela v načelu, da bodo nemške reparacije prihajale tudi iz tekoče produkcije. Stalin in Roosevelt sta šla še korak dalj in se sporazumela na količino nemških reparacij v vsoti \$20 milijard, od katerih naj dobi Rusija polovico.

Na drugi strani se je Amerika na tej moskovski konferenci odločno postavila proti vsakim nemškim reparacijam iz tekoče produkcije. Vzroki za to spremembo so politični in gospodarski. Politični vzroki so v tem, ker bi šle reparacije v glavnem le Rusiji, kateri je ameriška vlada s "Trumanovo doktrino" napovedala politično vojno na vseh interesnih točkah — v Evropi, Bližnjem in Daljnem vzhodu, kakor tudi komunizmu ali "komunizmu" širom sveta. Ker ta politika najbrže ni le kolosalni bluff, marveč sloni na imperialističnih konceptih "ameriškega stoletja", zna prej ali slej privedi tudi do novega svetovnega požara, v katerem zna zgoriti vsa tako zvana civilizacija. Igra je torej dovolj hazardna za vse človeštvo.

Kar se tiče gospodarskih vzrokov, predstavniki Amerike argumentirajo v Moskvi, da so nemške reparacije iz tekoče produkcije izključene, ker bi šle le na naš račun — na račun ameriških posojil ali subvencij, kot so šle tudi nemške reparacije po prvi svetovni vojni. Za plačevanje reparacij bi Nemčija namreč morala importirati potrebne surovine, to je razviti veliko uvozno in izvozno trgovino. Nemčija bi bila zmožna tega le, če bi lahko dvignila svojo produkcijo na zadostno višino, da bi lahko iz preostanka plačevala reparacije.

Tukaj v resnici naletite na celo vrsto kontradikcij. Na eni strani pravi potsdamski pakt, da mora biti Nemčija uničena kot industrijska sila vsled tega, da se zopet ne bo mogla razviti v močno militaristično silo, ki bi zopet ogrožala Evropo in svet. Zato so sklenili, da izvozijo preveč nemških tovarov in strojev v druge dežele kot reparacije. Do največ teh tovarov je bila upravičena Rusija, ki jih je iz svoje cone tudi prilično pobrala, dasi ne vseh. Toda jasno je lahko vsakemu, da iz repe ne dobite krvi, kakor tudi ne velikih reparacij iz gospodarsko in industrijsko uničene dežele.

Potsdamski pakt je sicer takoj postal krpa papirja, kar se tiče gospodarskih postavk. Razen Francije so sedaj vse ostale tri sile enotne v tem, da je treba zvišati raven nemške produkcije na precej visoko stopnjo. Toda tukaj se zopet konča soglasje in nastanejo konflikti. Anglija in Amerika želita, da se nemška produkcija zviša le toliko, prav tako njena zunanja trgovina, da se bo Nemčija lahko preživljala, to je, da je ne bo treba subvencionirati. Na drugi strani je zdaj Rusija za zvišanje nemške produkcije vsled tega, da bo lahko prejela reparacije. Kot že rečeno, sta Amerika in Anglija proti temu, ker bi mogla Nemčija plačevati te reparacije le tedaj, ako dobi velika posojila — seveda od Amerike, kajti od drugih jih ne more — ali pa če razvije tako veliko zunanjo trgovino, kar bi tudi vzelo nekaj let, da bi lahko iz ugodne bilance plačevala reparacije. To bi pomenilo, da bi Nemčija zopet postala velika tekmovalka na svetovnih tržiščih, kar sigurno ni ne v ameriškem niti angleškem interesu.

Vai na veselico društva 609 SNPJ!

Arma, Kana. — Iz kansaskih naselbin so redki dopisi v našem listu Prosveta. Le tu in tam se oglasi Fr. Krajzel iz Frontenaca, Fr. Rugel iz Radleyja in John Shular iz Grossa, jaz pa vsakih sedem let. Zaenkrat pa moram napraviti izjemo.

Pri nas je letos zima trdovratno vztrajala vse do cvetne nedelje, končno pa vendarle travca zelena, ptički žvrgoje, čebulice pa so se prebudile iz zimskega dremanja in že iščejo cvetja, ki pa ga še nekaj časa ne bo. Naši ljudje že tudi marljivo pripravljajo vrtno in cvetlične grede in sadijo ter sejejo zgodnjo zelenjavo. Morda bodo s tem malo ugnali vedno večjo draginjo.

Tudi pri nas smo premogari prenehali z delom 1. aprila v spomin žrtvam tragične eksplozije v Centraliji, Ill., in v znak protesta proti premogovnim operacijam, ki zanamirajo v rovi varnostne naprave.

Zdaj pa mačka iz žaklija! Na potu na delo sem vprašal rojaka, če bo prišel na proslavo 20letnice društva Sunflower SNPJ, ki se bo vršila v nedeljo, 13. aprila, v dvorani Community v Franklinu. Pa me je vprašal, kako to, da jaz toliko agitiram, češ, saj nisem član tega društva. "Veš, John, stvar je taka, če se mi vsi 'ta stari' pokažemo na tej prireditvi 'ta mladih', lahko na eni strani pomagamo, da bo priredba bolj uspešna, na drugi strani pa pokažemo, da smo še v večini (četudi smo sivi lasi, kakor pravi clevelandski pisatelj) in da nas je še veliko, ki še nismo pripravljeni iti v zapoved.

Po strani sem čul, da bomo tudi imeli na ta dan obisk iz Wyominga. Kdo ne pozna Mat-ta Ulepica in Joeva Knapica, ki nista nikdar zamudila nobene naše prireditve, dokler sta bivala v Kansasu.

Tone Shular pa se pripravila za ta dan s tem, da je kupil veliko škatljo vitaminov. Pravi, da mora to pot posekati Johna Pečarja, kateri je na zadnji prireditvi prekosil vse druge v plesanju. Joe Per, vrtnar iz Gil-rarda, in njegova boljša polovica, pravita, da ju ne bodo zdržale doma na ta dan ne vile ne prekrije iz oblakov.

John Zordani iz Breezy Hilla, Louis Karlinger, Sularjevi iz Grossa, Tone Zagar in John Cl-zerle s farmi, Krušičevi iz Arme in mnogi drugi nas zagotavljajo, da ta priredba ne bo minila brez njih.

Naš muzikant Emil Bogataj pravi, da se je za ta dan posepo pripravil s tem, če mu raznese ono harmoniko, ima v rezervi pripravljeno drugo. Tako vidite, da smo z muziko dobro pripravljeni, prav tako z vsem drugim, kar spada k takim priložnostim. Vstopnina prosta za vse. Torej ne pozabite: na belo nedeljo, 13. aprila, vsi v dvorano Community v Franklin!

Martin Gorenc.

Civilizacija in atomske bombe

Cleveland, O. — Danes se veliko govori o civilizaciji in napredku. Jaz ne vidim nobene posebne civilizacije v iznajdbi atomske bombe. Če bi rabili atomsko energijo za človeški napredek in boljše življenje vseh ljudi, potem bi lahko imenovali to napredek, ali ker se rabi atomsko silo za moritev ljudi in podiranje poslopj, imenujem to divjaški napredek.

Vojne so se vršile skozi vso zgodovino človeka, a tedaj se je boril mož proti možu, niso pa morali civilnega prebivalstva in podirati mesta in vasi, kot so to delali v zadnji vojni. Torej to nekateri imenujejo napredek!

V februarjski številki revije Post sem čitala, kako neki Ernest Hauser lažljivo opisuje maršala Tita. Nastov dotične

Jasno je torej, da bo še veliko konfliktov in grmenja okrog vprašanja nemških reparacij. Kako bodo presekali to gordijski voz, je sigurno le to, da danes tega še nihče ne ve. Toda presekat ga bodo morali, predno bo mogoča kakšna mirovna pogodba za Nemčijo.

Ta slika pasorno kaže, kdo bo imel najboljšo štev od republi kansaskega anširanja dohodninskega davka. Kdor ima večje dohodke, tistemu bo več ostalo v šepu — tisti bo proporcionalno plačal manj davkov. To je pač staro kapitalistično načelo.

ga članka je "Stalin's Model Stooze". Med drugim piše, da nosi Tito prstan, ki je vreden celo premoženje. Če ima tak prstan, ga je tudi zaslužil, saj se je boril ramo ob ramo z narodom in veliko pretrpel v vojni. Hudobna reakcija vidi vse na nekemu, a kakšen drugi lahko dela kar hoče, a ne bo nihče protestiral. Kni pa kralj Peter, ki je živel v takem razkošju in izžemal milijone, medtem pa so njegovi podložniki živeli ubožno in nazadnjaško? No, kakor hitro pa se je pričela vojna, je pa vse pustil na cedilu in zbežal v tužino.

Noben kralj ali cesar ni imel večje plače kot jugoslovanski, razen japonski. Tako majhna država kot je bila Jugoslavija, a je toliko plačala kralju! Ni čudno, da je bil narod tako silromašen! Seveda, to je bilo vse prav in pošteno in reakcija se tedaj ni oglašila.

Dotični članek tudi piše v Postu, da Jugoslavija nima civilizacije, ker državljan državljan naziva s tovarišem. To pa je res brezprimerna stupidnost! Saj pravijo tudi v Ameriki "fellow", kar pomeni približno isto kot tovariš. Beseda "tovariš" je zelo primerna beseda. Ker so vsi Slovani, imajo pravico nazivati drug drugega s "tovariši". Amerikanci morejo kaj malo govoriti o civilizaciji. Vse, kar čujemo, je "hallo" ali pa "hy". Zakaj ne bi Američani malo pogledali okoli sebe? Pobiči, stari 14 let, morijo starše, sestre, brate. Tu se ropa in krađe na debelo. Vseposod raketništvo, črni trg in druge luparije. Kaj takega se ne sliši iz Jugoslavije ali Rusije.

Po radiju zopet slišimo samo "komunizem in komunizem." In vendar so se ruski vojaki obnašali dostojno vse povsod in jih ni nikdo podil domov, kako pa s se obnašali nekateri ameriški vojaki, pa vsi vemo. V Trstu in Julijski krajini so pretepali Slovence. To so se res civilizirano obnašali! Amerika naj bi najprej pometla pred svojim pragom, kjer ima mnogo smeti!

Julija Počkal.

Išče rojaka

Cleveland, O. — Kje se nahaja Frank Kosmač, doma iz Gornje Stare vasi, fara St. Jernej na Dolenjskem. Okrog leta 1917 se je nahajal v East Heleni, Mont., po odhodu od tam, pa nisem več slišal o njem.

Za njegov naslov želi izvedeti njegov brat, kateremu je vsled bombardiranja pogorelo vse poslopje. Zanj želi zvedeti tudi njegova sestra Jožefa Rabzelj, Hrvaški brod, št. 12, pošta Skocjan pri Mokronogu na Dolenjskem. Ker se omenjeni rojak, ako je še živ, najbrže nahaja kje

v Montani, zato prosim tamošnje rojake, da ga opozore na te vrstice in mu soproče moj naslov: Frank Sustarsich, 15728 Holmes ave., Cleveland, O.

Frank Sustarsich.

Stari red je obsojen na pogin

Bellingham, Wash. — V uredniškem članku z dne 21. marca vidim, da nima naš urednik nobenih simpatij do komunizma. Razumljivo, posebno urednik tujjezičnega časopisa mora biti precej previden v današnjih suših, kaj piše. Citatelji Prosvete znajo sami soditi, posebno kar se tiče naših rojakov onostran Atlantika.

Niso komunisti tisti, ki širijo komunizem, temveč razmere. Vsak otrok, vsaka stara mati v starem kraju ve, da naša visoka diplomacija postopa zelo krivično. Vedo tudi, da je Rusija tista, ki stoji na njihovi strani, dočim bi rade takozvane zapadne demokracije vklemlje balkanske narode nazaj v staro suženstvo. Jasno je kot beli dan, da narodi ne morejo sprejeti take demokracije, zato se oklepajo komunizma. Človek se nehoti vpraša: "Zakaj ne bi ljudstva živela v prijateljstvu, saj daje zemlja človeku vsega, česar potrebuje. Znanost je že toliko napredovala, da bi lahko vsi narodi živeli v blagostanju. Res je, da bi se v tem slučaju tudi ljudstva bolj razmnožila, ampak znanost bi lahko rešila tudi to vprašanje. Slišal sem že, da je nekdo rekel, če ne bi bilo vojn, bi bilo na svetu že toliko ljudi, da jih zemlja ne bi mogla prehraniti. Tako naziranje danes več ne šteje. Moderna in izobražena žena danes neče več roditi otrok, kot jih je bila njena stara mati, ki je smatrala prapredčev rojstev za velik greh.

Oni, ki ustvarjajo vojne, imajo drugačen namen: uničiti nasprotnika vsled trga, za pridobiti čim več trgov za profit! Namen vsake dežele je v tem, da postane močnejša od sosedov, zato hoče več prebivalstva, kajti čim več ima prebivalcev, temvečji je profit v mirnem času, v vojnem pa toliko več vojakov ali kanonov futra. Celot Hitler je zapovedal nemškim ženam, da morajo roditi več otrok, za eno pa se je drl, da potrebuje Nemčija večji teritorij, več kolonij—Lebensraum. Prav tako je hotel imeti več Italijanov Mussolini, enako druge države.

To je torej dokaz, da milijonarjem ne gre za to, da bi ustvarili boljši svet. Njih prvi in glavni motiv je profit in gospodstvo nad nižje stoječim človekom, katerega je Bog ustvaril zato, da jim služi, kakor izpoveduje njihova vera. In kakor se svet izpreminja in vse življenje, tako se tudi socialno življenje. Leta 1917 se je zgodilo nekaj, čemur mnogi ne pripisujejo mnogo važnosti. Prvič v zgodovini človeštva se je ponižani človek uprl človeku gospodarju. Ampak to ni tolikega pomena,

kajti zgodovina kaže, da se je ponižani človek uprl že večkrat poprej. A leto 1917 zaznamuje zmago!

Od tistega časa se vojna nadaljuje, dasi je bilo nekaj let primere. V tem času je nadčlovek naredil načrt, kako bo uničil pridobitve podčloveka in ga zopet zaslužil. Tako je uposil Hitlerja. Konec pa vidimo: Boljševiki, ti strašni ljudje, so ostali na svojih mestih svoji gospodarji! Ampak mednarodni trst nima miru in ne pokoja. Njim ni več za trge. Denar trošijo na vse strani in kličejo na svetovni boj zoper strašni komunizem. Gorje! Gorje! Poljska, Čehoslovaška, Jugoslavija, Albanija, Bolgarija so v boljševiškem ob-jemu... Ogrska grozi, da bo tudi stopila v ta krog... Papež v Rimu pretaka grenke solze "Mundo, quò vadis?"

Tako vidimo, da se je svet v resnici zaobrnil! Nobenega dvoma ni več, da bo stari red preživel. Če bo vzpirlil še eno vojno, bo poginil še prej. Nekd je dejal med vojno, da to ni vojna kot so nekdaj bile, ampak da je svetovna revolucija. Moj je povedal prav. Komunizem se širi z veličansko nagibco po vsem svetu. Naša visoka diplomacija skuša zavezati na vse načine pohod komunizma, pa kaj vidimo? Se podpisujejo mi, da se še hitreje širi. Seve, oni se slepi in tega ne vidijo. Komunizem ni treba širiti svojih idej, kajti to vršijo naši visoki diplomati.

Marsikdo se vprašuje, ali bo res zopet vojna. In če bo, kaj nam bo prinesla? Izgleda, da se ruski diplomatje preveč ne vznemirajo. Gotovo imajo kakšne skrivne iznajdbe. Kdo ve? In tako se svet presnavlja iz ene oblike v drugo. Znanost pravi, da se je zemlja rodila iz sonca in da kroži že tisoče milijone let po svojem vesemirskem potu. Milijone let je vzelo, da se je ohladila v toliko, da se je prikazalo življenje v njenih vročih močvirjih. In nato zopet milijone let, da se je pojavilo rastlinstvo in večje živalstvo, a človeka še ni bilo. Šele v zadnjih 150 tisoč letih je ugotovljen pojav človeka. Najbrže pa ni bil tisti človek tak kot smo mi danes. Bil je še kanibal ali napol žival, dasi bi lahko danes izgovarjali: "Ali ste vi danes boljši?" Ne! Kar se je godilo v zadnji vojni, dokazuje, da smo še vedno divjaki. Vse to divjaštvo izvira iz lakomnosti po bogastvu, dominaciji ali gospodstvu človeka nad človekom. To je čisto po barbarsko, po roparsko!

Kaj pa rimsko-katoliška cerkev? Ona podpira to divjaštvo. Ona podpira vrhno plast!

Tako vidimo, da se je l. 1917 v resnici začela nova doba. Stari način gospodstva sloni na bogastvu: čim več imaš, temvečji si vreden, večji je tvoj vpliv. Sherni si želi več denarja. To je pač v nas vkoreninjeno, pa če še toliko aplavdiramo komunizmu. Tak nagon ni samo v človeku, ampak tudi v živalih in rastlinah. Druga prerašča drugo. Živali se bojujejo med seboj. Ta nagon prevladuje v vseh v naravi, odkar se je pričelo prvo življenje. Človek, da si krona stvarstva, se tega egoizma še ni otreles, nasprotno, zavzel je širši delokrog. Nekdaj so bili lokalni boji, zadnji dve vojni pa sta bili svetovnega pohoda, a še ne svetovnega značaja. Šlo se je za trge med dvema silama, dočim tretja vojna grozi iz drugačnih razlogov, in sicer ne za trge, temveč boj proti komunizmu.

Rusija hoče razdeliti trge pravično, a Amerika je tista, ki grozi Rusiji in pošilja svojo mornarico blizu Rusije. Ta boj ni namenjen le Rusom, pač pa proti vsem nasprotnikom starega sistema po vsem svetu. Razume se, da je vsako žrtvovanje zaman, kajti stari red je doigral! Če pogledamo v srednji vek, vidimo mogočeno ljudstva, ki so vladala svetu. Spominimo se pretresajočih povestih o nekdanjih rokovnjajah, o roparskih poglavarjih, o morskih roparjih, o revolucijah na Francoskem in Ameriki, v 15. stoletju pa so bili slovenski in hrvaški punti proti

(Dolge na 3. strani)

Časovni komentarji

Milan Medvešek

Besede in dejanja

Te vrstice pišem na veliko nočno nedeljo. Krščanski svet praznuje vstajenje princa mira in poje slavo Gospodu na vseh vah. Toda danes katoliški kevi s svojo molitvijo za mir zanja največjo hinavščino! Na eni strani slavi princa mira, molitva Boga za mir na zemlji, na drugi pa ščuje proti sovjetskim "paganom", povečuje "Trumanovo ioktrino", ploska bedakom, ki je bivši pennsylvanski govetnik Earle, ki bi rad že danes metatomiske bombe na Slované, navezuje milijonom vernikom veliki nevarnosti, ki preti od Vzhoda tej sveti zapadni krščanski civilizaciji itd.

Danes sem poslušal poljski radijski program. Poljakov je veliko v Chicagu in imajo tam mnogo dobrih pevcev. Zbor v crasno pel večno lepo "Aleluja" potem pa je nastopil kot govornik neki poljski duhovnik in v tihi z vso ihto, da je treba ustaviti pagansko Rusijo, katere bše že jutri pohrstati vse pri-voverni svet. Seve, povzročijo v nebo našega "velikega" predsednika Trumana, kateri bo okrunaško vihti svoj svetli me v obrambo "krščanske civilizacije".

To je samo ena primera, v resnici pa je katoliška cerkev v loti na strani reakcije, katere rada utopila slovenske narode v ilici vpede. V teoriji je za mi v praksi izpodkopava temeljnju. Največja farsa pri tem je, da danes katoliški krog dlujejo, da bi papež dobil Nobelovo nagrado za zasluge za mir. To se prav tako sliši, kot če bi moji prijatelji mene predlagali za svetnika.

Ali bomo dali posojilo tudi hrvaški Francu?

Predsednik Truman želi da veliko posojilo monarhistični Grčiji in Turčiji iz razlogov, reši demokracijo pred komunizmom, sedaj pa prihajajo nam gavanja, da namerava dati posoro še španskemu kralju Francu. Možno je vse, kajti predsednik je večkrat pokazal, da zastopi na take stvari. Seve, če pride do takega posojila, potem bo naša zunanja politika od kraja zdemokratizirana.

Na svetu lahko zavladu trajen mir!

Marsikdo pravi, da so vojne bile, odkar svet stoji, in bod dokler bo bival človek na zemlji. Res je, da je bil pravičnejši bojevati se, da si je hraniti življenje, pozneje se boril narod proti narodu in istega razloga, toda danes je na zemlji vsega dovolj za vsakega človeka bi lahko živel v miru, se radoval svojega kratkega življenja, samo če bi si znal ustvariti in urediti resnično bratstvo, vzajemno socialni in gospodarski. Kadar pride do takega miru, tedaj bo zavladal trajen mir.

Za mir je treba delati, ne moliti!

Pobožni ljudje molijo in prsijo Boga za mir že tisočletja, vse prošnje so bile zaman. V mesto moliti je treba delati: tak sistem, za tako človeško družbo, ki bo izključevala vsa potreba za vojno.

Kako trdosrčen je Bog do našen svojih otrok, je izrazil v povedal pesnik Simon Gregorčič, ki je bil po poklehu duhovnik, in pesmi "O nevihti". V nekani pemitvi slika revnega slovenskega kmetiča, kaj Boga z vso svojo dušo, naj dovolj, da bi mu toča pokončila polja, a njegove prošnje ne ustaj. Tako molj kmetič: "Zanesi nam, zanesi, Bog, otni nas revne, otni nadlog. Oh, saj te kliče mo očeta, čuj prošnjo siromaka! Sprejmi naš jok in vni kmeta! In stok, ne vniči žuljev prdin in stok, ne vniči žuljev prdin! Ti migni—blisku žar rok! Ti migni—blisku žar vpihne, le prst zavzdigni—potihne, le veli—bič se razkroži ki je prej grozila, bo blagoslov na nas rosila. Zanesi nam, zanesi, Bog, otni nas revne, otni nadlog! Zastonj! Nebo mu pranje te ne čuje." itd.

ŠPORT IN TELESNA KULTURA STA ZAJELA DELOVNE MNOŽICE V JUGOSLAVIJI

(Priredil F. A. Ljubljana)

Jugoslavija doživlja na vseh področjih velike spremembe. Če se ne bi rodili in če ne bi živeli v tej deželi, ki se je tako za- nosno prerodila na političnem in gospodarskem polju, in kjer ni prišlo samo do nekih splošnih sprememb, ampak tudi do teme-

ljite preobrazbe pri slehernemu državljanu, v deželi, ki je postala velika sila radi svoje zgodovinske vloge, v deželi, kjer je postal velik tudi vsak posameznik in kjer so se okrepile sile ne samo skupnosti, ampak tudi slehernega človeka, bi lahko do-

jali, da ni mogoče korakati s tako hitrim tempom v razvoju naših delovnih ljudstev.

Šport in telesna kultura v Jugoslaviji sta postali last naših množic, posebno delavcev in kmetov. Če je bil šport v stari Jugoslaviji privilegij neznatne peščice ljudi, se je ta odnos v novi Jugoslaviji temeljito spremenil. Kajti danes krepimo in utrjujemo napredek delovnega

človeka z vsestranskim razvijanjem fizičnih sil v športu, telovadbi in ostalih panogah telesne kulture. Ni pri nas več "telovadbe radi telovadbe, ali športa radi športa". Mi gojimo telesno kulturo zato, da bodo naši delovni ljudje okrepjeni, zdravi, veseli in zadovoljni, da bo z njimi okrepljena tudi obrambna moč naše ljudske države. Ta panoga našega življenja je postala

radi svoje važnosti, širine in vsebine obredniševnega pomena in je postala s tem tudi eden izmed stebrov v graditvi naše države.

Voditelji novega jugoslovanskega športnega in telesno-kulturnega gibanja gledajo v igralcih predvsem ljudi, za katere je treba skrbeti in se brigati za njihov vsestranski razvoj, jih podpirati, jim pomagati tudi v gmožnem oziru, da se razvijajo v vseh smereh, da razvijajo do najvišje stopnje svoje športno in telesno-kulturno nadarjenost in seveda tudi vse druge zmožnosti, da postanejo naši igralci dobri državljanji nove domovine.

Naši športniki so v dosedanjem delovanju zaslužili vsakršno skrb in podporo: uspešno so se predstavili v inozemstvu, ki je občudovalo njihovo zgrajenost in moralo. Tako so na primer Francozi ponujali denar nekemu našemu igralcu (iz kluba "Partizan"), če ostane v Franciji, a je ta lakonično odvrnil: Ni takega denarja, s katerim bi lahko kupili Jugoslovana!

Novo jugoslovansko športno

gibanje hoče napraviti iz državljanov zdrave, odporne in moralno visoko stoječe ljudi!

Ljudske oblasti so dalejšje pokazale veliko razumevanje za potrebe novega športa in telesno-kulturnega gibanja. V preteklem letu je bilo izdanih za potrebe te kulture preko 40 milijonov dinarjev, za letošnje leto pa je določenih 200 milijonov dinarjev.

Stotisoče mladine in državljanov nove Jugoslavije se udeležuje danes v našem športu, a mi imamo vero, da lahko dosežemo še desetkrat več od tega, za kar misli svet, da se lahko doseže!

Statistični podatki o telesno-kulturnem udejstevovanju kažejo, da je v tem času v Jugoslaviji 749 športnih društev s 331.000 člani. Na velikih športnih prireditvah v letu 1946 je sodelovalo skoro 500.000 državljanov.

Slovenija ima 184 telesno-kulturnih društev s 35.000 člani, pri velikih športnih prireditvah pa je sodelovalo skoro 95.000 ljudi.

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali li-
Neve jugoslovansko športno čitate vsak dan?

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

graščinski gospodi. Značilno v vsej zgodovini je, da vsi prejšnji boji malega človeka niso izkoreninili pohotnega nagona po bogastvu. Sele ruska boljševiška revolucija je šla do dna. Mnogi delavski "prijetelji" in kačipoti so vpili: "Diktatura!" Delavstvo je bilo razdvojeno. Sele, ko je Hitler uvedel brutalno silo nad mirnim narodom in ga pregnal iz rojstne domovine ter odgnal v suženstvo, so mnogi pričeli bežati v gozdove, da so si rešili golo življenje. Po končni zmagi pa so se pokazali sovražniki baš oni, v katere je imel ta narod največ vere in zaupanja. Danes ti narodi vidijo, kdo je njihov sovražnik in kdo prijatelj. Naj kapitalistična Amerika še tako poziva v boj proti Rusiji, opravi la ne bo ničesar. Ona si vede ali nevede ustvarja sovražnike po vsem svetu. Ona širi komunizem in ne komunisti!

George Gornik.

Belgija in

atomska energija

BRUSELJ. — ONA — Belgija namerava ustvariti center za raziskovanje atomske energije, pri čemer bo naglašena predvsem možnost izkoriščanja te sile za industrijske svrhe. Dosedanje delo na tem polju se je vršilo v posameznih univerzah, brez povezanosti in ostro začrtanih ciljev, tako da je bil napredek le zelo počasen.

Zdaj pa je nameravano, da bo ustanovljena posebna centralna komisija, sestavljena iz 2 profesorjev iz vseh univerz, enega delegata narodnega fonda za znanstvena raziskovanja in iz treh delegatov belgijske vlade. Tako bo delo koordinirano in vladna denarna podpora bo smiselno razdeljena.

Ta centralna komisija se ne bo bavila le z abstraktnimi problemi, temveč namerava lotiti se tudi praktičnih nalog, tako da bi mogla belgijska industrija čim prej začeti uporabljati atomsko silo za industrijski pogon.

Belgijski industrijanci in učenci imajo na razpolago bogata ležišča uranija v svoji afriški koloniji Kongo. Mnenje prevladuje, da dajejo ta ležišča uranija Belgiji posebno ugodno stališče, ker so te zaloge tako bogate, da v njih zakopana energija daleko presega vse svetovne zaloge premoga.

Do danes je bilo le malo uranija, približno 100 kg, prevoženih v Belgijo. Ostale količine so bile poslone v Zedinjene države. Zdaj se pričakuje, da bodo novi poskusi zahtevali mnogo večje količine te kovine.

Belgija je torej stopila v precej številno vrsto narodov, ki tekmujejo na tem polju. Francija je že začela zidati svoje "atomsko mesto", britanski center pa se nahaja približno 50 milj od Londona. Kanada mnogo dela na tem polju, dočim je Norveška sezidala tovarno za takozvano "težko vodo", ki je potrebna pri razbijanju atoma, na tak način, da je zavarovana celo proti atomskim bombam. Švedska je začela zidati velike tovarne za raziskovanje nedaleč od Stockholma, in mnoge druge dežele so odobrile velike kredite za delo na polju atomske energije. Med njimi so Sovjetska unija, Argentina, Avstralija in Brazilija, o kateri pravijo, da namerava nastaviti evropske učenjake v to svrhu.

"Pomladanski cross" v Ljubljani. Pred ciljem. Na tem crossu je sodelovalo preko 28.000 Slovencev. Na vsedržavnem "pomladanskem crossu" je sodelovalo skupno nad 200.000 Jugoslovancev.

Na Kongresnem trgu v Ljubljani. Prihod ene od mnogih štafet. V jakovani "Titovi štafeti", pri kateri je sodelovalo tudi nad 1.000 Slovencev, so bili doseženi izredni rezultati.

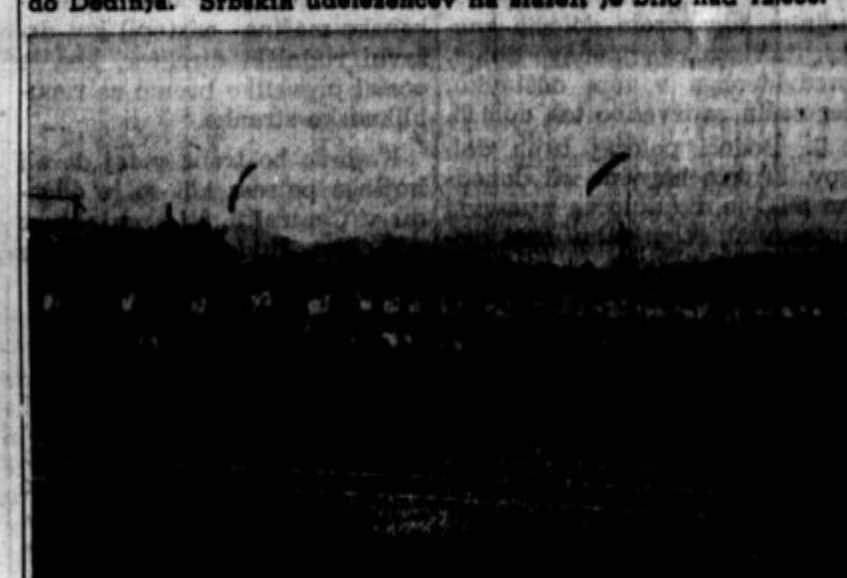
Tudi na Dolenjskem se je razgibalo telesno-kulturno gibanje. Na cesti pri Kočevju: predaja štafetne palice.

Podezelsko ljudstvo prisostvuje z velikim zanimanjem "Titovi štafeti". Prihod štafete v Gornji grad v Savinjski dolini. Štafeto spremljajo vrli kmečki fantje na konjih.

Navdušeni Beograđani spremljajo "Titovo štafeto" od Terazija do Dedinja. Srbskih udeležencev na štafeti je bilo nad 12.000.

Za dvig športa in telesne kulture so postavili lanskega leta v Celju — velik stadion. Slika prikazuje orvrtitev stadiona.

V Sloveniji je rasel tudi veslaški šport. Zelo uspešno so bile veslaške tekme na Ljubljanski.

Tudi Makedonci se uspešno udeležujejo v novi telesni kulturi. V "pomladanskem in jesenskem crossu" je sodelovalo nad 20.000 Makedoncev. Toliko je tudi število makedonskih športnikov, ki so vključeni v 35 športnih društev. Slika prikazuje makedonsko mladino v teku "čez drn in strn" v glavnem mestu Makedonije, Skoplju.

"Spomladanski cross" v napetem tekmovanju.

Na "Titovi štafeti" je sodelovalo preko 3.000 Makedoncev.

"Spomladanski cross" v največjem nasetu.

V Trilcu na Gorenjskem grade telovadni stadion pod geslom: "manj nadzornikov — več udarnikov".

"Čez drn in strn" je zajel stare in mlado. Z velikim elanom tekmuje ljubljanska mladina v Tivolju.

